

บทบาทของประโยคคำถามในมาตรฐานภาษาไทย : การศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง

นางสาวสุธาสินี สิทธิเกษร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-079-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 17938508

THE ROLE OF INTERROGATIVE SENTENCES IN THAI MOTHERESE :
A LONGITUDINAL STUDY

Miss Suthasinee Sittigasorn

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Linguistics

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-079-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของประโยคคำถามในมาตุภาษาไทย : การศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง
โดย นางสาวสุธาสินี สิทธิเกษร
ภาควิชา ภาษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ลักษณะนิยานาวิน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา)

สุธาสิณี สิทธิเกษร : บทบาทของประโยคคําถามในมาตุภาษาไทย : การศึกษาเชิงพัฒนาการต่อเนื่อง
(THE ROLE OF INTERROGATIVE SENTENCES IN THAI MOTHERESE : A LONGITUDINAL STUDY)
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุดาพร สักขณีนาวิน, 107 หน้า, ISBN 974-838-079-6

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาและจำแนกประเภทของประโยคคําถามและบทบาทของประโยคคําถามที่พบในมาตุภาษาที่ใช้กับทารกในวัยแรกเกิด 3 เดือน 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน อีกทั้งศึกษาการเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่ชนิดและจำนวนของประโยคคําถามและบทบาทของประโยคคําถามในมาตุภาษาโดยการศึกษาติดตามอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิจัยพบว่าในภาษาที่แม่พูดกับทารกมีประโยคคําถามประมาณหนึ่งในสี่ (ร้อยละ 27.8) ของประโยคทั้งหมดที่ใช้พูดกับทารก ประโยคคําถามในมาตุภาษาจำแนกได้เป็น 4 ชนิด คือ ประโยคคําถามแบบตอบรับปฏิเสธ (ร้อยละ 44.1) แบบแสดงด้วยหน่วยถามย้า (ร้อยละ 21.8) แบบให้ตอบเนื้อความ (ร้อยละ 34) และแบบให้เลือกตอบ (พบเพียง 2 ประโยคจากข้อมูลทั้งหมด) ปริมาณของประโยคคําถามแต่ละชนิดมีการแปร และการแปรนี้มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของทารก

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้ประโยคคําถามในมาตุภาษาที่ใช้กับทารกวัยต่างๆแสดงผลที่น่าสนใจยิ่งในเชิงพัฒนาการ ประโยคคําถามในมาตุภาษามีปริมาณมากที่สุดเมื่อทารกอายุ 3 เดือน (ร้อยละ 29) และมีแนวโน้มลดลงเมื่อทารกเติบโตขึ้น ประโยคคําถามแบบตอบรับปฏิเสธมีมากที่สุดเมื่อทารกอายุ 9 เดือน (ร้อยละ 49.7) และแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้ามีมากที่สุดเมื่อทารกอยู่ในวัยแรกเกิด (ร้อยละ 82.1) ประโยคคําถาม 2 ชนิดดังกล่าวนี้มีลักษณะเด่นคือการร้ําปฏิสัมพันธ์มากกว่าเมื่อเทียบกับประโยคคําถามแบบให้ตอบเนื้อความ ประโยคประเภทนี้มีแนวโน้มลดลงเมื่อทารกเติบโตขึ้น แต่ประโยคคําถามแบบที่มีลักษณะเด่นในทางแสวงหาข้อมูลคือแบบให้ตอบเนื้อความกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อทารกเติบโตขึ้น โดยมีปริมาณมากที่สุดเมื่อทารกอายุ 12 เดือน (ร้อยละ 51.1)

การศึกษารูปแบบของประโยคคําถามศึกษาโดยการวิเคราะห์วันจนกรรมซึ่งแสดงออกโดยประโยคคําถามเหล่านี้พบว่า บทบาทสำคัญของประโยคคําถามที่พบมี 3 บทบาทคือ บทบาทในการสอน (didactic) บทบาทในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของแม่ (expressive) และบทบาทในการดึงดูดความสนใจ (drawing attention)

การเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณของประโยคคําถามพบได้เด่นชัดในมาตุภาษาที่ใช้กับทารกวัย 3 เดือน และ 9 เดือน ปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์นี้แสดงให้เห็นว่าภายในมาตุภาษาที่ใช้กับทารก 5 กลุ่มอายุที่ศึกษานี้มีการใช้แบบรูปของมาตุภาษาแบ่งได้ 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ แบบรูปที่ใช้กับทารกวัยแรกเกิด ทารกวัย 3-6 เดือน และ ทารกวัย 9-12 เดือน การแบ่งกลุ่มตามพฤติกรรมทางภาษาของแม่ในแง่ของประโยคคําถามในมาตุภาษานี้แสดงให้เห็นว่า แม่มีการปรับภาษาเพื่อเอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับทารกในช่วงของพัฒนาการทางทฤษฎีปัญญาและทางกายที่ต่างกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ภาษาศาสตร์
สาขาวิชา ภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อผู้ผลิต นศ.สิณี สิทธิเกษร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุดาพร สักขณีนาวิน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

C 811039 : MAJOR LINGUISTICS

KEY WORD:

: INTERROGATIVE SENTENCES / MOTHERESE / THAI / ROLE

SUTASINEE SITTIGASORN : THE ROLE OF INTERROGATIVE SENTENCES IN THAI MOTHERESE

: A LONGITUDINAL STUDY.

THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SUDAPORN LUKSANEYANAWIN, Ph.D.

PP.107 ISBN 974-838-079-6

This research attempts to identify and classify the interrogative sentences and the role of interrogative sentences in Thai Motherese, directed to infants since they were new born, 3 months, 6 months, 9 months and 12 months - old, in a longitudinal term.

The study reveals that there are 27.8 % or more than a quarter of sentences directed to infants which are interrogative sentences. The interrogative sentences in Thai motherese can be classified into 4 types : yes-no interrogative sentences (44.1%), confirmative interrogative sentences (21.8%), wh-interrogative sentences (34%), and choice interrogative sentences (found only 2 sentences). The number of these interrogative sentences varies and this variation can be related to infant development. Investigation on the change of the quantities of the interrogative sentences according to the age groups has shown a very interesting result in terms of development.

The number of interrogative sentences in Thai motherese is highest in the speech directed to the 3 months - old (29%). This number decreases as the age increases. Yes-no interrogative sentences are found most in 9 months - old infants (49.75) . Confirmative interrogative sentences are found most in new born infants (82.1%). Both types of interrogative mentioned are more interactives compared to WH - Interrogatives. The number of these interactive interrogatives decrease as the infants grow up. On the other hand, the number of interrogative sentences which are more informative, i.e., WH - interrogative sentences, increases as the infants grow up. The highest number of WH - interrogatives is found in the 12 months - old (51.1%).

Investigation of the role of interrogative sentences is based on the analysis of the speech acts performed by these interrogatives. The main roles of interrogatives found in this study are didactic role, expressive role and drawing attention role.

The change found in the quantity of interrogatives and their roles are very clear in the 3 months - old, and the 9 months - old. This linguistic evidence suggests that within the 5 age groups, there are three main groups of motherese pattern. They are those directed to the newborns, the 3 and the 6 months - old, and the 9 and the 12 months - old. The grouping of the mothers' linguistic behavior in terms of interrogative sentences and their roles reveals that mothers adapt their linguistic behaviour to accommodate the interaction with their infants in their different phases of cognitive and physical development.

ภาควิชา..... ภาษาศาสตร์

สาขาวิชา..... ภาษาศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติ..... นงนิตย์ สิตถิ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... สุตาสินี สิตถิ์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

กราบ "แม่" ที่ให้กำเนิดชีวิต เป็นที่มาของความคิดและวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่อาจลุล่วงไปได้เลยหากปราศจาก "แม่ครู" ผู้ให้วิชา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาพร ลักษณะนิยานาวิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้ซึ่งให้คำปรึกษาที่มีค่ายิ่งต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้และชี้นำสู่การเติบโตในโลกทัศน์นักวิจัยที่ดีให้ทั้งข้อคิดและกำลังใจที่ประคับประคองให้ผู้วิจัยสามารถก้าวผ่านอุปสรรคทั้งหลายได้สำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงกาญจน์ เทพกาญจนา ที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณครูผู้ให้วิชาตั้งแต่เริ่มเรียนหนังสือมาจนปัจจุบัน

และขอขอบพระคุณ คุณจิระศักดิ์ ปิยพสุนทรา ที่ได้ให้คำแนะนำอันมีค่าเกี่ยวกับระบบการคิดในการทำวิจัยรวมถึงความรู้ทางด้านสถิติ

สุธาสินี สิทธิเกษร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมา.....	1
1.2. วัตถุประสงค์.....	3
1.3. สมมติฐาน.....	3
1.4. ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5. วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.6. นิยามศัพท์สำคัญที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	4
1.7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัยนี้.....	7
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1. ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา.....	8
2.2. ทฤษฎีมาตุภาษา.....	11
2.3. ทฤษฎีวิจัยนกรรม.....	15
2.4. ประโยคคำถามกับวิจันกรรมการถามและบทบาทต่างๆ.....	18
2.5. พัฒนาการของทารก.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
3.1. กลุ่มตัวอย่างผู้บอกภาษาและการจัดระเบียบข้อมูล.....	32
3.2. การเก็บข้อมูล.....	33
3.3. การวิเคราะห์ชนิดและจำนวนของประโยคคำถาม.....	35
3.4. การวิเคราะห์วิจันกรรมของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	36
3.5. การวิเคราะห์บทบาทของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	37

บทที่ 4	ประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	39
	4.1. ประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ.....	39
	4.2. ประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้า.....	45
	4.3. ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ.....	46
	4.4. ประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ.....	49
บทที่ 5	การศึกษาประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงปริมาณและพัฒนาการ.....	50
	5.1 ประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงปริมาณและพัฒนาการ.....	50
	5.1.1 ปริมาณประโยคคำถามในภาพรวม.....	50
	5.1.2 ปริมาณประโยคคำถามในแต่ละวัย.....	51
	5.1.3 ประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงพัฒนาการ.....	53
	5.2 ประโยคคำถามชนิดต่างๆเชิงปริมาณและพัฒนาการ.....	54
	5.2.1 ปริมาณของประโยคคำถามชนิดต่างๆในมาตุภาษา.....	54
	5.2.2. ประโยคคำถามชนิดต่างๆเชิงพัฒนาการ.....	56
	5.3 ประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ.....	59
	5.4 ประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้า.....	62
	5.5 ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ.....	63
	5.6 ประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ.....	65
	5.7 ลักษณะเด่นของประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงปริมาณและพัฒนาการ.....	65
บทที่ 6	บทบาทของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	67
	6.1 วัจนกรรมของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	67
	6.2 วัจนกรรมของประโยคคำถามชนิดต่างๆ.....	70
	6.3 บทบาทของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	76
บทที่ 7	สรุปอภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ.....	80
	7.1. สรุปและอภิปรายผล.....	80
	7.2. ข้อเสนอแนะ.....	84
	รายการอ้างอิง.....	86
	ภาคผนวก ก. การวิเคราะห์การกระทำด้วยการกล่าวด้วยซึ่งนำไปสู่วัจนกรรมของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	90
	ภาคผนวก ข. ตัวอย่างประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	95
	ประวัติผู้เขียน.....	107

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 ตารางสรุปพัฒนาการของทารกโดยแบ่งพิจารณาเป็น 5 ช่วงวัย.....	28-29
ตารางที่ 4.1 ประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ.....	44
ตารางที่ 4.2 ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ.....	45
ตารางที่ 5.1 ปริมาณประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	50
ตารางที่ 5.2 ประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงพัฒนาการ.....	53
ตารางที่ 5.3 ประโยคคำถามชนิดต่างๆในมาตุภาษา.....	55
ตารางที่ 5.4 ประโยคคำถามชนิดต่างๆเชิงพัฒนาการ.....	56
ตารางที่ 5.5 ประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธเชิงพัฒนาการ.....	59
ตารางที่ 5.6 ประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธเชิงพัฒนาการ.....	60
ตารางที่ 5.7 ประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้ำเชิงพัฒนาการ.....	62
ตารางที่ 5.8 ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความเชิงพัฒนาการ.....	63
ตารางที่ 5.9 ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความเชิงพัฒนาการ.....	64
ตารางที่ 5.10 ประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ.....	65
ตารางที่ 5.11 ลักษณะเด่นของประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงพัฒนาการ.....	66
ตารางที่ 6.1 วัจนกรรมของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	67
ตารางที่ 6.2 การกระทำด้วยการกล่าวด้วยของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	68
ตารางที่ 6.3 วัจนกรรมของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	69
ตารางที่ 6.4 การกระทำด้วยการกล่าวด้วยของประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ.....	70
ตารางที่ 6.5 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ.....	71
ตารางที่ 6.6 การกระทำด้วยการกล่าวด้วยของประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้ำ.....	72
ตารางที่ 6.7 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้ำ.....	72
ตารางที่ 6.8 การกระทำด้วยการกล่าวด้วยของประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ.....	74
ตารางที่ 6.9 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ.....	74
ตารางที่ 6.10 การกระทำด้วยการกล่าวด้วยของประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ.....	75
ตารางที่ 6.11 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบให้เลือกตอบ.....	75

* ตัวเลขแสดงลำดับของตารางตัวแรกแสดงบทที่ตารางปรากฏอยู่ ตัวที่สองแสดงลำดับที่ปรากฏของตารางในบทนั้นๆ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 5.1 ปริมาณประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	51
ภาพที่ 5.2 ปริมาณประโยคคำถามที่ใช้กับทารกวัยต่างๆ.....	52
ภาพที่ 5.3 ประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงพัฒนาการ.....	53
ภาพที่ 5.4 ประโยคคำถามชนิดต่างๆในมาตุภาษา.....	55
ภาพที่ 5.5 ภาพเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้ประโยคคำถามชนิดต่างๆกับทารกวัยต่างๆกัน.....	56
ภาพที่ 5.6 ประโยคคำถามชนิดต่างๆในมาตุภาษาเชิงพัฒนาการ.....	57
ภาพที่ 5.7 ประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธชนิดต่างๆ.....	61
ภาพที่ 5.8 ประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้า.....	62
ภาพที่ 5.9 ประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ.....	64
ภาพที่ 5.10 ลักษณะเด่นของประโยคคำถามในมาตุภาษาเชิงปริมาณ.....	66
ภาพที่ 6.1 วัจนกรรมของประโยคคำถามในมาตุภาษา.....	69
ภาพที่ 6.2 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบตอบรับปฏิเสธ.....	71
ภาพที่ 6.3 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบแสดงด้วยหน่วยถามย้า.....	73
ภาพที่ 6.4 วัจนกรรมของประโยคคำถามแบบให้ตอบเนื้อความ.....	75

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย